

Є ж різниця!

Стояв май місяць; повітря було ще досить холодне, але все в природі — і кущі, й дерева, й поля, й луки — говорило про настання весни. Луки строкатіли квітами: розпускалися квіти й на живій огорожі; а поблизу якраз красувалося втілення самої весни — маленька яблунька вся в цвіту. Особливо гарна була на ній одна гілочка, молоденька, свіженька, вся обсипана ніжними напіврозкритими рожевими бутонами. Вона сама знала, яка вона гарна; усвідомлення краси було в її соку. Тому гілочка анітрохи не здивувалася, коли коляска, що їхала дорогою, зупинилася просто перед яблунею і молода графиня сказала, що важко й знайти щось чарівніше за цю гілочку, що вона живе втілення юної красуні-весни. Гілочку відламали, графиня взяла її своїми ніжними пальчиками й обережно повезла додому, захищаючи від сонця шовковою парасолькою. Приїхали до замку, гілочку пронесли високими, розкішно оздобленими покоюми. У відчинених вікнах майоріли білі завіси, у блискучих, прозорих вазах стояли букети чудових квітів. В одну з ваз, наче виліплена зі щойно випалого снігу, поставили й гілку яблуні, оточивши її свіжими світло-зеленими буковими гілками. Яка краса, як гарно було!

Гілочка загордилася, і що ж? Адже це було цілком природно!

Кімнатою проходило багато різного народу; кожен відвідувач смів висловлювати свою думку лише настільки, наскільки за ним самим визнавали певне значення. І ось деякі не говорили зовсім нічого, деякі ж надто багато; гілочка зметикувала, що й між людьми, як між рослинами, є різниця.

«Одні служать для краси, інші лише для користі, а без третіх і зовсім можна обійтися», — думала гілочка.

Її поставили якраз навпроти відчиненого вікна, звідки їй були видні сад і поле, тож вона могла вдосталь надивитися на різні квіти й рослини й поміркувати про різницю між ними; там було багато всіляких — і розкішних, і простих, навіть надто простих.

— Бідні відкинуті рослини! — сказала гілочка. — Справді велика різниця між нами! Якими нещасними повинні вони себе почувати, якщо взагалі здатні відчувати, як я та мені подібні! Так, велика між нами різниця! Але так і має бути, інакше всі були б рівні!

І гілочка дивилася на польові квіти з якоюсь жалістю; особливо жалюгідною здавалася їй одна sorta квітів, якими кишіли всі поля й навіть канави. Ніхто не

збирав їх у букети, — вони були надто прості, звичайні; їх можна було знайти навіть між камінням бруківки, вони пробивалися звідусіль, як найостанніший бур'ян. І ім'я-то в них було пребридке: чортові дійниці (данська назва кульбаб. — Перекл.). — Бідна зневажена рослино! — сказала гілочка. — Ти не винна, що належиш до такого сорту й що в тебе таке бридке ім'я! Але й між рослинами, як між людьми, має бути різниця!

— Різниця? — озвався сонячний промінь і поцілував квітучу гілочку, але поцілував і жовті чортові дійниці, що росли в полі; інші його брати — сонячні промені — теж цілували бідні квіточки нарівні з найпишнішими.

Яблунева гілочка ніколи не замислювалася про нескінченну любов господа до всього живого на землі, ніколи не думала про те, скільки краси й добра може бути приховано в кожному божому створінні, приховано, але не забуте. Нічого такого їй і в голову не приходило, і що ж? Власне кажучи, це було цілком природно! Сонячний промінь, промінь світла, розумів справу краще.

— Як же ти короткозора, сліпа! — сказав він гілочці. — Яку це відкинуту рослину ти так жалієш?

— Чортові дійниці! — сказала гілочка. — Ніколи з них не роблять букетів, їх топчуть ногами — надто вже їх багато! Насіння ж їх літає над дорогою, як стрижена вовна, й чіпляється до одержі перехожих. Бур'ян, і більше нічого! Але комусь же треба бути й бур'яном! Ах, я така вдячна долі, що я не з їхнього числа!

На поле висипала ціла юрба дітей. Наймолодшого принесли на руках і посадили на травичку посеред жовтих квітів. Малюк весело сміявся, пустував, тупотів по траві ніжками, перевертався, рвав жовті квіти й навіть цілував їх у простоті невинної дитячої душі. Діти постарше обривали квіти геть, а порожні всередині стебельця згинали й вставляли один кінець в інший, потім робили з таких окремих кілець довгі ланцюжки й ланцюги й прикрашали ними шию, плечі, талію, груди й голову. Оце було великолепство! Найстарші з дітей обережно зривали вже відцвілі рослини, увінчані пірчастими коронками, підносили ці повітряні вовняні квіточки — своєрідне чудо природи — до рота й намагалися здути разом увесь пушок. Кому це вдасться, той отримає нову сукню ще до Нового року, — так сказала бабуса.

Зневажена квітка виявилася в цьому разі справжнім пророком.

— Бачиш? — запитав сонячний промінь. — Бачиш її красоту, її велике значення?

— Так, для дітей! — відповіла гілочка.

Припленталася на поле й старенька бабуса й стала викопувати тупим уламком ножа коріння жовтих квітів. Деяке з коріння вона збиралася вжити на каву, інше — продати в аптеку на ліки.

— Краса все ж таки значно вища! — сказала гілочка. — Тільки обрані увійдуть у царство прекрасного! Є ж різниця й між рослинами, як між людьми!

Сонячний промінь заговорив про нескінченну любов божу до кожного земного створіння: все, що наділене життям, має свою частку у всьому — і в часі, й у вічності!

— Ну, це тільки ви так думаєте! — сказала гілочка.

До кімнати увійшли люди; між ними була й молода графиня, що поставила гілочку в прозору, гарну вазу, крізь яку просвічувало сонце. Графиня несла в руках квітку, — що ж іще? — обгорнуту великим зеленим листям; квітка лежала в ньому, як у футлярі, захищена від найменшого подиху вітру. І несла її графиня так обережно, як не несла навіть ніжну яблуневу гілочку. Обережно відігнула вона зелені листки, і з-за них визирнула повітряна корона зневаженої жовтої квітки. Її-то графиня так обережно зірвала й так бережно несла, щоб вітер не здув жодного з найтонших пір'їнок її пухнастої кульки. Вона донесла її цілою й неушкодженою й не могла налюбуватися красою, прозорістю, всім своєрідним устроєм цього чудо-квітки, вся принада якої — до першого подиху вітру.

— Погляньте ж, яке чудо створив господь бог! — сказала графиня. — Я намалюю його разом з яблуневою гілочкою. Всі милуються нею, але милістю творця й ця бідненька квіточка наділена не меншою красою. Як не різні вони, все ж обидві — діти одного царства прекрасного!

І сонячний промінь поцілував бідну квіточку, а потім поцілував квітучу гілочку, і пелюстки її наче трохи почервоніли.